СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРҐАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРҐАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ — OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIV. Ч. 208. Джерзі Сіті, Н. Дж., субота, 5-го вересня 1936. — VOL. XLIV. No. 208. Jersey City, N. J., Saturday, September 5, 1936. THREE CENTS

РУЗВЕЛТ І ҐУБЕРНАТОРИ КОНФЕРУЮТЬ НАД ПОСУХОЮ

ПРЕЗИДЕНТ І ЛАНДОН У СЕРДЕЧНІЙ РОЗМОВІ.

ДЕ МОЙН (Айова). — Президент Рузвелт відбув тут конференцію з ґубернатором навіщених посухою стейтів у справі обєднаної боротьби проти посухи.

Перед конференцією був обід, і, ждучи на нього, президент Рузвелт, що є кандидатом Демократичної Партії на уряд президента Злучених Держав на наступні 4 роки, стрінувся з ґубернатором Ландоном, що є кандидатом Републиканської Партії на цей самий уряд. Оба кандидати розмовляли сердечно.

На конференції здержувалися від усяких справ, що мали партійну закраску. Ґубернатор Ландон займав на конференції становище нарівні з іншими ґубернаторами. На просьбу президента він заявив свою думку про пляновані водні резервуари. Конференція обговорила способи кооперації федерального уряду з урядами стейтів при будові таких збірників та ставленню великих водних гат на ріках, що пливуть сухими околицями.

РІД ПРОТИ РУЗВЕЛТА.

ПОРТЛЕНД (Мейн).—Бувший сенатор Джеймс Рід виголосив тут промову, в котрій заявився проти вибору Рузвелта президентом, бо, мовляв, він не є демократом.

Рід стоїть на чолі орґанізації „Національних Джеферсонських Демократів", що, мовляв, поклали собі за ціль переводити в життя демократичні засади Джеферсона, провідника з часів революції в Америці.

„СОЛОМЯНІ ГОЛОСИ" ЗА ЛАНДОНА.

НЮ ЙОРК. — Тижневик „Литерері Дайджест" подає вислід пробного голосування серед своїх читачів на кандидатів на президента. Досі обчислено коло 24,000 голосів. З того 16,000 віддано за Ландона, півосьми тисячі на Рузвелта, а 700 на Лемке.

Журнал вислав 10 міліонів бальотів.

НЕМА ВИГЛЯДУ НА ЗАМИРЕННЯ СЕРЕД ЮНІЙ.

ВАШИНҐТОН. — Вилієм Ґрін, предсідник Американської Федерації Праці, опублікував свій лист до Давида Дубінського, президента юнії жіночих кравців, у котрім Ґрін висказує жаль, що Дубінський покинув уряд Федерації Праці. Ґрін уважає, що причини, подані Дубінським, не вистарчають для так далеко йдучого кроку.

У суботу, 5-го вересня, кінчиться реченець, до якого „Комітет Промислової Орґанізації" мав відкликати всяку свою діяльність за орґанізування робітників в юнії на основі промислів. „Комітет" не показує найменшої охоти переривати свою акцію.

РІЖНОРОДНА БОРОТЬБА В КОНСУМЦІЙНИХ СПРАВАХ.

НЮ ЙОРК. — Починаючи від суботи, мешканці Ню Йорку й околиці будуть платити за кварту молока 1 цент більше, як платили досі. Найбільші молочарські доставці, Борден і Шефілд, уже повідомили про це своїх покупців.

Юнія робітників, занятих у різницях, хоче викликати страйк для протесту проти знижування робітничої заплати.

СУПЕРЕЧКА ЗА ПОЛІТИКУ О. КОКЛИНА.

НЮ ЙОРК. — Кораблем „Рекс" вернувся до Америки Майкел Ґелеґер, римо-католицький епископ у Дітройті, що їздив до Риму на конференцію в справі становища Ватикану до політичної діяльности римо-католицького проповідника, о. Чарлза Коклина.

Епископ Ґелеґер іще раз повторив свою заяву, дану ґазетам у Римі, що, мовляв, Ватикан не має нічого проти політичної діяльности о. Коклина. Він зробив цю заяву з натиском, не зважаючи на те, що офіційний орґан Ватикану недавно критикував політичну діяльність о. Коклина.

О. Коклин, що приїхав на стрічу епископа до Ню Йорку, заявив ґазетам, що він не думає зміняти ні трохи своєї наміреної політичної діяльности.

ВИТАЮТЬ ОЛІМПІЙСЬКИХ ПЕРЕМОЖЦІВ.

НЮ ЙОРК. — Міський уряд витав у четвер офіційно вертаючихся з Берліна переможців на олімпійських ігрищах.

121 атлетів з американської дружини парадували містом. Їх вів мурин, Джесі Овенс. Підчас великої врочистости на Ранделс Айленд посадник міста доручив найвизначнішим атлетам спеціяльно вибиту медалю.

ВИЧИЩУЮТЬ УРЯД З ЧЛЕНІВ ЧОРНОГО ЛЕҐІОНУ.

Уряд стейту Мішиґен почав уже відправляти з роботи й уряду всіх людей, звязаних з Чорним Леґіоном. Декотрі з урядовців, вичислених великою лавою присяжних суддів, що розслідлювала діяльність Чорного Леґіону, кажуть, що вони приступили до Чорного Леґіну з політичних причин, себто на те тільки, щоб мати голоси для себе при виборах.

ДОРОГА ЦІНА ОГЛЯДАННЯ КОРОНАЦІЙНОГО ПОХОДУ.

До коронації короля Едварда ще далеко, вона відбудеться аж наступної весни, а вже тепер іде жвава торговля місцями, з яких можна буде оглядати коронаційний похід у Лондоні. Деякі місця в кімнатах та на бальконах попри вулиці, що ними має переходити похід, продають уже тепер по $1,000 і $3,500. Тисячі місць уже продано, але більшість мешканців та аґентів чекають на офіційне проголошення дороги, що нею має йти похід. Обчислено, що гроші, видані на саме влаштування місць до оглядання походу, дійдуть до суми 5 міліонів долярів.

КИНУЛИ ЧОЛОВІКА ДО ЗБІРНИКА ВОДИ.

А. Кіляр з Туреноля, повіт Березів, вибрався на ґриби до лісу. Нараз почув розмову двох мужчин, які сиділи під корчем. Підозріваючи, що це можуть бути атентатники на директора „Польміну", рішив підслухати їхню розмову. Кіляра завважали незнайомі. Кіляр зачав тікати, а незнайомі пустилися за ним бігти. Навіть кілька разів стрілили до нього. Тоді Кіляр втратив свідомість. Коли її відзискав, зрозумів, що лежить у копальняному збірнику води. З трудом видіставшись аж увечір і збірника, Кіляр повідомив про припадок поліцію, яка зарядила погоню.

1,000 ЗЛ. КАРИ ЗА НОШЕННЯ РЯСИ.

Староство в Маримонті покарало „ксьондза" Польського Національного Костела (Польскі Косцюл Народови) Пекажа гривною 1,000 зл. за те, що цей Пекаж носить священичу рясу, а також тому, що намагався разом зі своїми вірними посвятити хрест, посвячений католиками.

НЕЛЮДСЬКА ПОВЕДІНКА З РОБІТНИКОМ.

Ґрупа Союзу Шлеських Повстанців у Зеленій, у люблинецькому повіті, звернулася цими днями до влади, щоб усунути з лісів кн. Донерсмарка лісничого Фр. Новака за варварську поведінку з робітниками. Союз Повстанців наводить факти, що Новак примушував 20-літнього робітника Роберта Ґайовського запрягатися до рала й обкопувати цим робом панський ріпак. Рало було примінене до людського запрягу. Крім цього лісничий запрягав до нього Ґайовського, а коні висилав візником по дерево в зарібкових цілях. Боячися втратити працю, Ґайовський за один день обкопав морґ ріпаку.

БРАЗИЛІЙСЬКИЙ УРЯД ВИПОВІДАЄ БОРОТЬБУ ДОРОЖНЕЧІ.

Пресова кампанія, ведена курітибськими часописами проти високих цін продуктів першої потреби, знайшла належне розуміння урядових чинників. Паранська влада своїм декретом покликала до життя спеціяльну комісію, в склад якої входять посадник Курітиби й інші авторитетні особи. Комісія ця має опрацювати й предложити урядові плян редукції цін харчів до їх дійсної вартости.

100 КВАДРАТОВИХ МИЛЬ ЛІСУ ВИГОРІЛО В АЛБЕРТІ.

Сто квадратових миль лісу в полудневo-західній Алберті вигоріло, хоч сотки людей добували всіх зусиль, щоби пожежу спинити. Іскри і палаючі галузки ніс вітер по кілька миль і тому пожежу тяжко було спинити.

ВІДЗИСКАВ ПАМЯТЬ.

Джан Мізера в Коломбос, Огайо, який унаслідок нещасливого випадку 21 літ тому попав був в амнезію, себто втратив память про те, що переживав передтим, відзискав знову память. Лікар через відповідне скручення карку увільнив придавлений нерв, оживляючи тим ті мозкові комірки, які, здавалося, були завмерли. Мізера відразу пригадав собі докладно те, що він робив 21 літ тому, й почував себе немов якоюсь новою людиною.

„НОВА ПАНЩИНА".

Під таким заголовком подає варшавський „Час" низку завваг про шарваркові зловживання в повіті Остров Мазовецький. У згаданім повіті власникові 25-гектарового господарства призначують 13 днів шарварку з парою коней, один день без коней на дорозі повітовій, 12 днів з парою коней на дорозі громадській. Крім цього за залеглости в 1935 році треба привезти на громадську дорогу 8 метрів каміння. Також в інших повітах селяни перетяжені шарварками.

СМЕРТЬ ДИТИНИ ВІД ПОПАРЕННЯ.

В Пикуловицях коло Львова дволітній Василь Барабаш бавився в кухні на землі. Мати зняла горнець з кипячою водою з печі й поставила його на землі. Дитина підойшла до горшка і в одній хвилині впала до кипятка. Сильно попареного Василя повезли до Львова до лікарів, але нічого не помогло — дитина померла!

СУД ПОЛІЦАЇВ ЗА ПОБИТТЯ.

Окружний суд у Білостоці засудив команданта постерунку П.П. у Сокулці, Вацлава Врубля, старшого постерункового Антона Ковалевича й пост. Й. Зімноха по 8 місяців вязниці з завішенням виконання кари на два роки за побиття на станиці поліції сестер Вероніки й Коляти Лепетушок. Цікаво, що свідки поліцаї й підофіцири жандармерії підчас розправи рішучо заперечували, щоб обвинувачені когонебудь били.

БРАК РОБІТНИКІВ У БРАЗИЛІЇ.

Світ скаржиться на брак роботи, а Бразилія — на брак робітників.

Коли бразилійська конституція завела еміґраційні квоти, найбільш розвинений під оглядом хліборобства штат Сан Павло спроваджував сільських робітників з північних штатів Бразилії. Робітники радо туди їхали, бо санпавлські плянтатори платили їм добрі гроші. Багато їх осіло там на стало. Північні штати, побачивши масовий відплив робітників і побоюючись у себе браку робучих рук, зачали робити трудноші еміґруючим до Сан Павла робітникам. Одначе самі заборони показались не дуже практичними, а тому ці штати впали на добру думку: боронитися перед Сан Павлом таки його власними методами: шляхом масового поширення у себе засівної площі. Це помогло. Робітники, маючи заробіток і працю, не думають тепер про виїзд до Сан Павла.

ЛЮБОВ НЕ ЗНАЄ МЕЖ ВІКУ.

70-літній Іван Іваненко з Горожани Малої напав на полі на Марію Стецишин, літ 58 і завдав їй дві рани в серце, а опісля тим самим ножем пробив собі лівий бік. Іваненко заявив, що до згаданих учинків довела його нещасна любов. Іваненко вдовець, а Стецишин вдова. Стан раненої грізний. Ведуть слідство.

СМЕРТЬ МОЛОДОЇ ЖІНКИ.

Над раном 13-го серпня ц. р. трапилась у Львові при вул. Вірменській, ч. 3 жахлива подія. З вікна 3-го поверху спускав ізольованим від електричних проводів дротом тамошній мешканець, емеритований пшодовнік поліції Філіп Вавриняк, бувший командант постерунку в Сяніччині, якусь молоду жінку — зі страху перед своєю жінкою, 38-літньою Анною, яка якраз приїхала з літнища в Мшаній і застала мужа замкненого в мешканню з невідомою. Дріт урвався, невідома впала з висоти 3-го поверху на тротуар і згинула по кількох хвилинах. Жінка Вавриняка добувалася тимчасом до мешкання сокирою, а коли двері всетаки добре держалися, завязала скоблі від колодки назовні дверей, щоб ніхто з мешкання не вийшов до білого дня. Та зараз по нещасливому випадку з невідомою, що лежала мертва в калужі крови на тротуарі, почула жінка Вавриняка, як Вавриняк закликав: „Бійся Бога! Ходи! Трапилося нещастя. Ця дівчина вискочила крізь вікно, бо тебе боялася!" А дальше вже, як звичайно в таких випадках: поліція веде слідство, хто винуватий. Вавриняк заявляє, що стрінув невідому на Гетьманських Валах, як стояла під деревом на дощі. Коли приступив до неї, довідався, що прибула до Львова шукати праці. Це була бездомна. Вавриняк змилосердився й приняв її до себе на ніч. Чи воно правда, що говорить Вавриняк, устійнить слідство. Невідома походить правдоподібно з Самбірщини, а до Львова приїхала з Перемишля.

ПЕРЕНЕСЛИ „СВЕНТО ҐУР" ІЗ ЗАКОПАНОГО НА ЛЕМКІВЩИНУ

СЯНІК (Галичина). — В половині серпня влаштували тут польські чинники свято гір, чи, як його поляки називають, „Свенто Ґур". Давніше уладжувано це „свято" на польській землі в Закопанім. Та тепер перенесено на українську землю — на Лемківщину. Ті свята звичайно потягають за собою великі видатки і залишають великі грошеві недобори. Тепер спихають ті недобори вже чисто на українську землю. Платитиме український нарід за те, що поляки спроваджують на своє „Свенто Ґур" темних наших гуцулів чи гуцульських хрунів, що маніфестують на тих польських святах свою льояльність до Польщі. Тих хрунів спроваджує Польща за гріш, стягнений з українського селянина. Спровадила їх і тим разом на Лемківщину, щоб і з лемків зробити „почцівих русінуф".

НЕ МОЖУТЬ ВИСТАВИТИ НІЧОГО НОВОГО.

МОСКВА (Росія). — Вистава українського народнього мистецтва так усіх захопила, що, як пише московська преса, треба буде їй дати більше місця на світовій виставі в Парижі, у наступному році, бо це буде можна зарахувати на успіх — Советам.

ДАЛІ ПИШУТЬ ПРО РОЗСТРІЛ КОЦЮБИНСЬКОГО.

ПАРИЖ. — Далі передають вісти, що при найновішій „чистці" на Україні під Советами розстрілено між іншими теж і Юрка Коцюбинського, сина відомого українського письменника Михайла Коцюбинського. Як відомо, Юрко Коцюбинський станув підчас революції по стороні большевиків і помагав Москві поневолювати Україну в тій вірі, що комунізм принесе Україні дійсне визволення. Він теж займав ріжні урядові посади. Був у дипльоматичних советських місіях і т. п. Хоч служив вірно комуністичній ідеї й пішов проти української національної революції, всежтаки не добився в Советах ніякої дійсно відповідальної, високої посади. Москва не довіряла навіть йому, добачуючи в нім всетаки — українця. Від довшого часу не було ніякої чутки про Коцюбинського. Що з ним, не знати. Тепер пишуть, що він був в очах Москви підозрілим і тому під постійним наглядом.

ЗРИВАЮТЬ ЖОВТО-СИНІ ПОЯСИ.

ЧЕРНІВЦІ (Буковина). — В Устю-Путилові на Буковині румунські поліцаї зривають з української молоді жовто-сині пояси, які ці залюбки носять при одежі.

НЕ ЗАДОВОЛЕНІ З ПОЛЬСЬКОЇ ВІЗИТИ.

БЕРЛІН. — Німецька преса повна завваг щодо польського ґенерала Ридза-Смігли, який тепер перебуває в Франції, а якого вважають наступником Пілсудського. Вона пише, що Ридз-Смігли повинен памятати на Пілсудського і не дати себе втягнути Франції в протинімецький бльок. Бо тепер іде Франції й Советам про те, щоб Польща дозволила на перехід большевицьких військ через Польщу на випадок военного конфлікту між Німеччиною і Советами. Німці кажуть, що коли Польща згодиласяб на те, то це означалоб кінець самостійности Польщі.

ЛЛОЙД ДЖОРДЖ БУДЕ ГОВОРИТИ З ГІТЛЕРОМ.

МІНХЕН (Німеччина). — Сюди прибув англійський державний муж Ллойд Джордж із сином і дочкою та перекладачами. Заповів, що відвідає Гітлера і буде з ним говорити про ріжні міжнародні справи. Приїхав студіювати націстичні способи боротьби з безробіттям, будову нових доріг та помешкань і націстичну розвязку аґрарної проблєми.

НАТИСКАЮТЬ СТРАЙКОМ ЗА ЗМІНУ ПОЛІТИКИ ФРАНЦІЇ.

ПАРИЖ. — Французькі комуністи не є задоволені з дотеперішньої допомоги лівого французького уряду лівому урядові в Еспанії. Провідник комуністів Моріс Торес взиває робітництво до страйку, щоб тим чином змусити уряд до чинної допомоги еспанському урядові в Мадриді. Він каже, що цей уряд мусить дістати від Франції таку допомогу, щоб міг цілковито знищити повстанців. Вже страйкують у Франції кількадесять тисяч робітників, але головно тому, що робітники є незадоволені зо своєї платні, бо життя дуже подорожіло, відколи прийшов до влади лівий уряд.

Є ГРОШІ, ТО Й ВЕСЕЛЯТЬСЯ.

БАРСЕЛЬОНА (Катальонія). — Американський кореспондент пише, що ця провінція, що проголосила себе самостійною, зачинає відживати. В столиці дуже весело. Люди пють і гуляють і є добрі заробітки. Тільки все це тому, що є ще гроші, що їх загарбано з монастирів та з кишень „фашистів". Не знати тільки, що буде, як тих грошей не стане.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of tl Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ПРОТИЧУЖИНЕЦЬКА НАГІНКА

Полковник Френк Накс, кандидат Республиканської Партії на уряд віцепрезидента Злучених Держав, виступив у своїй виборчій промові в Питсфілді, Месечусетс, з черговим нападом на Демократичну Партію, що, мовляв, цю партію захопили в свої руки „чужинецькі й неамериканські елементи". Мовляв, нема тепер властиво боротьби між Демократичною та Републиканською Партією, але боротьба між справжніми американцями й чужинцями.

Нема нічого дивного в самому факті нападу, бо звісно, що це звичайна справа в кождій виборчій кампанії, але замітний є зміст нападу. Закид промовляє до почуття упередження супроти чужинців, яке панує в деяких американських кругах. Ці круги вважають за справжніх американських патріотів тільки тих людей, що походять, як вони, з давно тут в Америці осілих людей, та до того ще й англьо-саксонської крови. Річ ясна всякій здорово думаючій людині, що справжня любов до краю й готовість посвяти за нього не обмежується до цих людей, що отже цього роду патріотизм спирається на брехні та промовляє демаґоґічно до людських пересудів. Через те треба признати суспільним нещастям те, що на таку брехливу й демаґоґічну аґітацію пускається людина, що представляє велику американську партію.

Справа не представлялась би ще так зле, якби це був тільки один відірваний факт. Та ця промова не є відорваним явищем. Саме в той час, як Накс промовляв демагогічно до упередження старих поселенців в Америці до молодих іміґраційних ґруп, на зборах організації ветеранів еспанської війни в Саратоґа Спрінґз, Ню Йорк, принято резолюцію з домаганням, щоб з Америки негайно депортувати 10 мiлiонів чужинців назад до країн їх походження. І цю резолюцію принято в тому переконанню, що відослання 10 міліонів чужинців до країн їх походження за одним замахом полагодить питання безробіття в Америці. Коли за таку думку заявляється організація, що на свою конвенційну параду стягнула 10,000 людей, то можемо з цього набрати переконання, як широко поширені в краю того роду абсурдні думки.

Чорний Леґіон, що його члени стають тепер у Дітройті й околиці на суд за ріжного роду лячні злочини, аж до вбивства людини для самого божевільного насичення себе видом смерти, у своїй божевільній ідеольоґії теж спирається на самім упередженню „старих американців" до „чужинців". Цей Чорний Леґіон теж задумував захопити політичну владу ґенґстерськими способами, взорованими на деяких европейських країнах, щоб її потім ужити буцімто на користь чистого американізму. З виступів Чорного Леґіону можемо бачити, яким то небезпечним демаґоґічним огнем бавиться провідник Републиканської Партії.

ДО УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

Стоїмо перед початком нового шкільного року. Ті, що мають діти, добре знають, що це означає. Для них це є природнє і самозрозуміле, що треба сповнити обовязок і післати дітей до американської школи. Про це нема потреби широко розписуватись. Як і нема потреби пригадувати, що треба посилати нашу молодь і до вищих шкіл, бо кожний переконується з щоденної практики, що без високої освіти годі тепер добитись і такого заняття, для якого не вимагано не так ще давно ніяких особливих кваліфікацій, коли йде про освіту. Зате мусимо пригадати нашим батькам і матерям потребу памятати за те, щоб їхні діти підовнились української мови, щоб набули українського знання.

Ми вже є в такім положенні, ще можемо мати курси української мови в гай скулах, а то і в університетах. Такі курси вже були в деяких місцях. Їх, як бачимо з оголошень у пресі, заповідають і на надходячий новий шкільний рік. Тепер залежить тільки від нас, щоб ті курси втримати. Ми вже маємо певне число старшої молоді, яка з власної ініціятиви такі курси попирає, бо переконується, що на них учать такі вчителі, від яких дійсно можна багато навчитись. Але є дуже багато таких, що не доцінюють ваги цієї справи. І ось тут треба відноситися нам далі до батьків і матерей, щоб вони добрим способом таки вплинули на свої діти, щоб користали завчасу з нагоди і підовчились української мови та запізналися зі зразками українського письменства. А якщо з тим є получений який грошевий видаток, то треба його старший іміґрації радо понести, якщо на цім зискає українство в Америці.

Зокрема хочемо ще піднести справу наших парохіяльних шкіл. Що вони недомагають, про це всі ми добре знаємо. Але знаємо теж і те, що деб ми не розглянулися, приглядаючись активності нашої молоді, то завважимо, що більшу частину цієї молоді становлять ті, що ходили до українських парохіяльних шкіл, що належали до хорів, що брали участь в аматорських виставах, коли ще були дітьми. Тому, коли не маємо інших відповідніших своїх шкіл, то не можемо легковажити собі й тепер парохіяльних шкіл, коли йде про науку української мови. І коли нам доносять, що фреквенція наших дітей по парохіяльних українських школах щораз більше впадає, то це не є відрадною появою. Бо падає одно, а друге ще не збудоване.

Памятаймо на те, що українська справа вимагає від нашого загалу, щоби поперти ті всі установи чи одиниці, які дбають про українську школу в Америці або її ведуть. Багато наших недомагань щодо українських шкіл чи курсів дадуться при добрій волі в короткому часі направити. Але поки це станеться, треба подбати, щоб збудити серед якнайбільшого числа нашої молоді зацікавлення українською мовою, бо з цього зацікавлення виплине зовсім природньо й більше зацікавлення українською справою. **Без українознавства нема українолюбства.** А першим кроком до українознавства є для українця вивчення своєї рідної мови, а це відноситься теж і до роджених в Америці наших дітей.

Занедбання нашим громадянством справи української школи відчуваємо тепер на всім нашим житті. Відчувають це наші церкви. Відчувають і наші запомогові орґанізації. Тому направмо те, що ще можна направити. І подбаймо, щоб кожна українська дитина була цього року в українській школі, або бодай учащала на якийсь український курс.

ЖИДІВСЬКЕ ПИТАННЯ НА ЗАКАРПАТТІ

Цією статтею не думаю викликувати або поширювати антисемітизм. Скажу лише свої думки, щоб тим причинитися до вияснення і якнайліпшого вирішення жидівського питання.

Жиди заселюють Закарпаття в більшій мірі від другої половини 18-го віку. Нині у нас кожний шестий жилець є жид, а число їх у містах доходить аж до 40 проц. Більшого відсотка жидів ніде не знайдемо на цілому світі, хіба в Галичині. На мою думку, є це тому, що український нарід без власної держави й оборони не міг належно ставити опір приплививі чужого елементу. Жиди набули у нас на Закарпатті в минувшині певну екзистенціяльну основу торговлею, а головно монополем продажу алькогольних напоїв.

Лихва й алькоголізм спричинили, що українське населення Закарпаття морально, матеріяльно ба навіть і фізично підупало. В останніх двох десятках літ минулого віку половина українського населення виеміґрувала до Америки, щоб рятувати своє існування.

Задовження, відплив народу й алькоголізм довели би були скоро до національної катастрофи, колиб господарська акція гуманіста і приятеля нашого народу Едварда Еґана цей упадок не спинила. Жидівське населення — честь виїмкам — з одного боку використало слабість пригнобленого, безпорадного, на національну смерть засудженого українського селянина, а з другого боку в боротьбі за правні, національні й культурні домагання стало на сторону мадярів.

Характер відносин між українським і жидівським населенням і в теперішніх часах майже не змінився. Еманципація власних сил зпід жидівського впливу росте в тій мірі, як пробирається світло власної культури.

В культурних справах жиди — як і досі — ставляться проти нас. Політично вони відокремлюються. Наші національні аспірації для них чужі. Жид, що жиє в українському оточенню як торговець, опирається на українського покупця, погорджує українською мовою і дитину свою не посилає до нашої школи. Всім відомо, що головний контингент учеників чеських шкіл на Закарпаттю складається з жидів. Жиди при помочі своїх здібностей і характеристичних національних прекмет здобули в нас розмірно велику скількість недвижимого майна, капіталу і повище 70 проц. тих позицій, де найближча нагода розбагатіти (лікарі, адвокати, банковці і т. д.), а всеж таки бойкотують наші школи й нашу культуру. Жидівська асиміляція на наших землях показує не українську тенденцію, але тенденцію панівного народу, перед війною мадярського — а тепер чеського. Ортодоксія своїм строгим формалізмом, а зростаючий сіонізм своїм ентузіязмом здержують асиміляцію, а сіонізм освідомлює національно навіть уже й асимільованих жидів. Сіоністи засновують жидівські школи й ріжні жидівські товариства та орґанізації і відокремлюють себе національно. Проти цього ми нічого не маємо, але є це нездоровим явищем, що з мукачівської жидівської ґімназії виходять абітурієнти, які говорять всякими можливими мовами, і по чеськи, і по німецьки і по англійськи, але нашої мови не знають, не знають нашої сторії, літератури й культури і не пізнають нас.

З ріжних причин ми ще не встигли дотепер застановитися над цілим комплексом тих моральних, соціяльних, культурних і господарських питань, які витворив довговічний побут, ексклюзивний і опортуністичний спосіб життя жидівського населення на наших землях.

Над цими питаннями треба нам застановитися, їх студіювати та вирішити.

Тут зазначую лише те, що вищий інтерес нашої народньої господарки, наша матеріяльна незалежність, повність нашого народнього життя, скріплення нашої народньої індивідуальности примушують нас шукати доріг і засобів власної обслуги та повної еманципації зпід чужого капіталу в торговлі, промислі і кредиті.

З жидами хочемо жити в згоді, але жидівське населення повинно знати, що бойкотування нашої мови, культури, ніколи не доведе до спільного порозуміння, хіба поширить ту глибінь, яка стає — не з нашої вини — все більша. — („Українське Слово").

К. Феделеш.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ДІРБОРН, МІШ. Бр. У. Н. Союза, від. 141, повідомляє членів, що збори, котрі мали відбутися в неділю, 6-го вересня, відкладаємо на день 4-го жовтня з причини, що в той день відділ 292 буде посвячувати нові прапори. Місячні вкладки за місяць вересень до У. Н. Союзу просимо зложити в домі під ч. 5015 Ruter, Dearborn, Mich. — Бутковський, секр.

У лікаря.

Лікар: Чи маєте яку орґанічну недугу?

Пацієнт: Ні, пане докторе. Я не граю на ніяких орґанах, ні на струментах.

ПОЗІР! КАРНЕҐІ, ПА.! ПОЗІР!

ПОВІДОМЛЯЄТЬСЯ, ЩО
В НЕДІЛЮ, ДНЯ 13-ГО ВЕРЕСНЯ 1936 РОКУ
(SUNDAY, SEPTEMBER 13, 1936)
в годині 7-мій ввечір
:——::——: відбудуться :——::——:
В ПАРОХІЯЛЬНІЙ ГАЛІ
ОРҐАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ
УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ

Куди йти Українській Молоді, як піднести народне життя, яким ідеалам нам служити? Такі питання будуть порушені на спільних нарадах.

Будуть говорити місцеві й позамісцеві бесідники.
Інж. Володимир Малевич,
заст. гол. предс. У. Н. Союза.

207,9

Ф. Д. Мотрі.

ДОЛЬОРЕС

Гутірка у вітальні зійшла на тему воєнних страхіть. Старий ґраф П., бувший міністер, розповів нам таку пригоду:

В 187., користаючи з кількатижневої відпустки, постановив я провести кілька літніх тижнів у Піринеях. Як я приїхав до Банер де Лішон, прийшла мені нараз охота перейти кордон, хоч я знав, що в Еспанії саме йшли кріваві бої карлістів з урядовими військами. Мій провідник перестерігав мене перед небезпеками такої виправи. Мовляв, на границі увихалися ватаги повстанців, за нещастя не було тяжко. Та я був тоді молодий, любив усякі пригоди: тому теж вдалося мені при помочі дзвінких арґументів переконати провідника. Він застеріг собі тільки, що з нами підуть його два сини, кремезні двацять кілька-літні юнаки. Ми взяли з собою харчів на цілий тиждень. Два мули мали везти наш вантаж і харчі.

Їхали ми всі на конях, озброєні револьверами. Наслідком якоїсь дивної необережности не вистарчалися ми пашпортів, а це могло наразити нас на великі неприємности та непорозуміння.

Нічию перейшли ми кордон без ніякої пригоди. Переночували ми в стрічному придорожньому захисті та постановили йти далі. Околиця була чудова. Вдалі перед нами маиорів величавий шпиль Малядети, довкола понад головами, у наших стіп, усюди повно шумних водопадів, чорного провалля, просмиків. Десь високо-високо кружляли хижацькі вірли.

Із захоплення пробудив мене голос провідника:

— Пора нам у дорогу! Мусимо знайти якесь пристановище, заки западе ніч.

І ми пустилися в дальшу дорогу. Коло пятої години пополудні попали ми на виразні, свіжі сліди якогось війська, невідомо: карлістів чи ліберала: сліди погашених недавно вогнищ, останки харчів, сліди чобіт. Я пристанув і спитався провідника:

— Як думаєте? Їхати далі, чи завернути?

— Це залежить... — відповів він спокійно — від ціни, яку пан ґраф привязують до життя свого й нас усіх.

Честь не дозволяла мені відступити, тому ми пустилися в дальшу дорогу. За якийсь час провідник підійшов до мене та сказав:

— Пане ґрафе, там наліво... якась хатина!

І справді добачив я невиразні обриси якоїсь хатини, що притиснулася до узбіччя на висоті яких шістьдесять метрів над нами.

— Тож їдьмо туди! — рішився я.

— А кудою? — відповів.

Не видно було ніякої дороги. Скеля спадала зовсім стрімко, просто до нас.

Та після довшої, пильної шуканини віднайшли ми таки вкінці вузеньку, стрімку стежинку, що вилася під гору. Самособою, коні й мули не могли би туди дістатися, тому ми оставили їх надолі під опікою обох провідникових синів, що мали розглянутися по околиці за якимсь схоронищем.

Спинаючись із трудом під гору, спитався я провідника, як думає: чи застанемо в цій хатині яких людей.

— Сумніваюся, — відповів. — Звичайно в таких хатинах ховаються лише на короткий час пастухи... Зрештою, незадовго побачимо.

Вкінці ми дійшли. Ледви я рукою доторкнувся клямки, як із хати пронісся крик, такий страшний, такий пронизливий, що я аж здригнувся.

— Бачите, — прошептав я, — там хтось є.

— А так. Одначе двері замкнені. Хіба висадимо їх на силу?

Двері подалися небаром, ми ввійшли в хату. Там було темно та пусто. В глибині добачили ми якісь сходи. Ледви ми ступили на них, як із темряви пронісся знову пронизливий, грізний крик: нагорі сходів зявився якийсь юнак, смаглявий на лиці, кучерявий. У лівій руці держав довгий кинджал, у правій револьвер, звернений до нас.

Я говорив доволі добре поеспанськи, тому відізвався голосно:

— Стій, приятелю, — ми не задумуємо нічого злого!

Юнак підійшов помалу до нас, лице його розяснилося.

— Ви завдали нам доброго страху, — сказав лагідно. — І мене й мою жінку. Ми думали, що це карлісти.

— Якто? Невже ви належалиб до ліберолів?

— Ні, прошу пана. Я дезертир.

Колиж я здивувався, він говорив далі:

— Це у нас буденна справа, вірте мені. Вже кільканацять моїх товаришів зробили те саме. Щоправда, воно небезпечно: колиб мене зловили, смерть мене не мине. Кілька пастухів помогли мені — і я скриваюся тут разом із моєю жінкою Дольорес. Можете уявити собі, як ми злякалися, коли почули ваші кроки!

Поступився набік. У сутінку побачили ми його жінку. Була молода, гарна; довге, розпущене чорне волосся закривало її рамена, з усієї її постаті пробивався чар молодости та приваби.

— Зійдімо наділ — сказав увічливо дезертир. — Розповім вам коротенько всю мою історію.

Як ми знайшлися в малій, мрячній кімнатці, став говорити:

— Я син багатого купця з Зараґоси, загорілого карліста. Я оженився саме з Дольорес, як вибухла війна. Під якимсь непоборним примусом вступив я зараз до війська. Відділ під моєю командою брав участь у кількадесятьох сутичках із ріжним щастям. Та вкінці це все вже надоїло мені, я не міг дивитися на страхіття й усі жорстокости цієї війни. Тому три тижні втік я з війська й досі живу тут разом із Дольорес... у вічній тривозі, що мені викриють і зловлять.

— А як сеньора знайшла вас? — спитався я.

— Бідна Дольорес — зітхнув і погладив лагідно жінку по волоссю. — Довідалася з часописів, що якийсь Хуан д'Естреля втік із війська та скривається десь недалеко французького кордону. Покинула все — приїхала в ці сторони — і вкінці ми знайшлися.

— Чомуж ви не втікаєте за кордон? Цеж так недалеко!

— Бачите, пане — я ранений в ногу. Я не міг би пішки перейти всієї цієї дороги.

Встав — і тоді я запримітив, що сильно налягав на ногу.

— Тож ми прийшли тут у саму пору! Маємо кілька мулів. До двацять чотирьох годин обоє будете у Франції, безпечнісенькі.

Дольорес скрикнула з радости. Та в цій же хвилині провідник підійшов до мене, нахилився до вуха і прошептав:

— Мені здається, що далеко чути якісь кроки... Невжеж це карлісти?... Та тихо!... не треба лякати її. Моглаб мимоволі зрадити нас.

Я здригнувся. Невжеж наш рятунок приходив би запізно? Я зірвався з крісла.

— Що сталося? — спитався стривожений Хуан.

— Нічого, зовсім нічого. Я йду, скажу, щоб приготовили мулів і коні. Пора в дорогу.

І я вийшов із хатини.

Тимчасом запала темна ніч, закрила всю околицю густою габою. Провідник схилився над проваллям і наслухував уважно. Я підійшов до нього та поклав йому руку на рамені.

— Я не помилявся, — прошептав він. — Це карлісти... йдуть туди.

— Як думаєте — багато їх?

— Кількадесять... коли здогадуватися з тупоту кінських копит. Послухайте, пане, самі.

Справді, чути вже було виразно, як ступали. При сяйві місяця, що заливало всю околицю, добачив я блискучі дула крісів. Нараз командант відділу, що їхав попереду, зупинився. Я здригнувся з переляку. Провідник схопив мене за руку та прошептав:

— Тихо! Ні словечка!

Я нащурив вуха. Голос ніссся чисто й виразно у свіжому гірському повітрі:

— То тут напевно! — кричав командант до своїх людей. — Мусів тут скритися. В цій околиці нема більше ніякої хатини.

Все затихло. Я вернувся з провідником аж до дверей хатини.

— Що тут робити? — прошептав я безрадно.

— А щож? Ждати, що буде — відповів провідник спокійно.

Ми не ждали довго. За кільканацять хвилин замаяріла перед нами сильветка старшини. Здивований подався назад, як побачив нас.

— До чорта! — скрикнув — що ви тут робите?

Добув шаблю із піхви. Із стежки виринули шість озброєних людей, про сутичку або втечу годі було й думати.

— Капітане, — відізвався я — ми подорожні... французи... збилися з дороги в горах...

— Ваші пашпорти? — спитався коротко.

— Не маємо.

— Повязати їх! — звернувся до вояків — і пустився до дверей. Тимчасом Дольорес, що почула розмову, підійшла до дверей. Ледви побачили одностріій карліста, наче не та стала. Очі її заіскрилися, скочила наче львиця, а заслонюючи собою Хуана, що показався за нею, скрикнула, наче навіжена:

— Геть! ти ледащо, ти бандите! Доки я живу, не торкнешся мого чоловіка!

Хвилину стояв капітан наче пригомолений її красою. Та скоро вернулася його холод-

„ВІН ПРОСИВ ХЛІБА, А ЙОМУ ПОДАЛИ КАМІНЬ"

Цим разом ми передруковуємо статтю редактора „Юніон Нюс Сервіс", Лена Ді Каукса. Ґазету видають як пресове звідомлення Комітету за Індустріяльну Організацію. Мр. Лен Ді Каукс обговорює в цій статті, як сталеві компанії викручуються ріжними обіцянками від основних домагань робітників, як вони їм замісць хліба кладуть у руку камінь.

Ломане залізо замісць хліба.

„Біблійному реченню, — пише Лен Ді Каукс — що говорить про те, як просять хліба і отримують камінь, сталеві компанії в сучасним моменті надали сотні нових змін.

Сталеві робітники домагалися в 1933 році організування юнії; їм дали пляни „представників робітників" (компанійні юнії).

Сьогодні вони домагаються підвишки платні, а їм дають „шавер бетс". Вони домагаються визнання юнії, а дістають пікніки. Вони хочуть платні за надгодини після 40 годин праці на тиждень, а їм обіцяють 48-годинний робітничий тиждень.

Але не потрібно недоцінювати компанійної тактики одурювання. Коли вони дають камінь, тоді як їх просять хліба, вони хоч помалюють його так, щоб він виглядав як торт.

Змушені кампанією сталевої юнії дати багато дрібних концесій, вони намагаються присвоїти собі ввесь кредит, щоб уживати його проти тої самої кампанії, що спричинила подачу цих концесій. Компанійним знаряддям є вартісні наслідки тих босів, що поплещуть робітника по плечі. Лапання людей, як мух на малясу, замісць вживання оцту, є тепер цілком на часі.

Але тим більше признання належиться зростаючому числу представників компанійних юній, що вступають до юнії і намагаються репрезентувати людей, які вибрали їх, а не босів, що стараються їх підкупити.

Тактика одурювання провадиться згори додолу. Дрібні подачі одним, пусті обіцянки другим, дискримінаційні концесії, витворений ґрупі проти ґрупи. Не згадуючи вже за пікніки і безплатні тикети до театрів, які стали такими частими від часу, як приступив до праці Організаційний Комітет Сталевих Робітників.

Шукають тісточка навколо діри.

А між іншим майже в кожній з тих концесій захована лапка. В дійсності в розтрубленому плині платні за надгодини було там багато лапок, що показалося, що залишилася тільки дірка з бублика — ніякого визначення платні аж до того часу, поки тиждень праці не буде продовжений до 48 годин.

Вакації з платнею для старших робітників були відтягнені робітникам, які працювали по 10 і 20 років для компанії, коли їх праця була порушена звільненням у часі останніх 5 років. Сталося так, що осданні пять років включали „депресію", коли звільнювання було правилом, а не винятком.

Всі такі концесії, як компанійна пенсія, можуть бути уневажнені кожного дня з солодкої волі компанії. Вони не загарантовані юнійною угодою, як булиб загарантовані поважніші концесії, якщо сталеві робітники будуть орґанізовані. Компанійні пляни пенсій частіше працюють жорстоко, ніж добре. Коли старший чоловік наближається до років пенсії, компанії стараються „зламати його та вибити їх геть", як заявив один робітник.

Старого чоловіка переводять на нижче оплачувану роботу, чим намагаються вбити їх надтрій та спричинити скоршу смерть, тоді як головним еконрмічним мотивом є те, що розмір пенсії основується на пересічному заробітку за час останніх років праці.

Вихвалювання компанійних юній заламалось.

Звичайно компанійні юнії вихвалялися, що хоч вони не здобули вищої платні, коротших годин праці і тому подібного, то вони добилися чистіших убиралень, шафок і гарних, зимних „шаверс".

Але в заводі „Карнеґі-Іллійной Савт Воркс" робітники і досі пють воду з одної і тої самої кварти і потрібно було аж Організаційному Комітетові Сталевих Робітників започаткувати кампанію, щоб компанія встановила санітарні фонтани до питя; „чіпери" повинні були носити інструменти на роботу і до дому, тому, що для них не було забезпечене місце в заводі; і тисячі інших подібних умов праці очікують на справжню юнію, щоб добитися поліпшення.

Плянують нову скалю платні.

Індустріяльні інжиніри в багатьох заводах працюють над вирахованням роботи для нової платні. Нова система удосконалень, бонусу й інтензивности буде встановлена з новою скалею платні.

Це значить індивідуальна підвишка для деяких, знижка для других і кулак фаворитизму та виряжження для босів. Але це рівночасно допомагає розуміти сталевим робітникам потребу справжньої юнії, щоб забезпечити рівну справедливість у питанні платні.

Дається чути навколо заводів.

Сталева кампанія Комітету за Індустріяльну Організацію зробила таке вражіння на „Катерпіляр Тректор Ко" в Пеорія, Ілл., що вона впродовж двох тижнів дала три малі підвишки платні. Справи надходячих подій ловлять свої тіні поперед себе.

* *

Таймкіпери роздавали Ландонові соняшникові ґудзики робітникам зі Савт Воркс тоді, коли вони відзначували свій час і це заставило багатьох робітників дивуватися, чому це компанія так заінтересувалася кензасцем.

Пенсильванійські компанії, що їх обвинувачують у змушуванні робітників реєструватися як републиканці, пішли проти старого відкриття, що ви можете завести коня до води, але не заставите його пити її.

Багато сталевих робітників в останніх виборах голосували так, як вони хотіли, а не так, як боси заставили їх реєструватися. Багато більше цього року будуть голосувати так, як вони схочуть, тому, що юнійна організація обіцяє оборону, як економічних так і політичних свобод.

За Організаційний Комітет Сталевих Робітників:
Вінсент Свіней,
пресовий департамент.

МІЖНАРОДНІ СТУДЕНТСЬКІ ЗІЗДИ И УКРАЇНСЬКЕ СТУДЕНТСТВО.

Як що року, так і цього в часі ферій відбувалася низка міжнародних студентських зіздів. Українське студентство, що бере вже від літ живу участь у міжнародньому студентському життю, було заступлене й цього року на тих зіздах, що намічають нові шляхи й завдання набудуче.

Центральний Союз Українського Студентства (ЦЕСУС) вислав свою делеґацію на 18-тий конгрес С. І. Е. в Софії, що відбувся в днях 19—26 серпня ц. р. та на Конгрес Міжнародної Студентської Помочі (І. С. С.) в Стокгольмі.

У першій половині серпня відбувся в Женеві спеціяльний Студентський Журналістичний курс, влаштований Бюром Преси при С. І. Е., та в ньому, на жаль, ніхто з українців не взяв участи.

В днях 28. липня до 6 серпня відбувсь у Відні конгрес Католицького Студентства „Пако Романа".

Праця українського студентства на міжнародньому полі є не лише справою виключно студентською, але цілого українського народу, бо це є ни не єдине форум у міжнародньому житті, де ми маємо можливість ясно висловлювати наші думки та вести пропаганду української справи. Треба, щоб українське громадянство присвятило цій справі пильну увагу та допомогло студентству виконувати це не легке завдання.

ПОДЯКА.

Подобалося Всевишньому покликати на вічний спочинок мою найдорожчу подругу Анастасію. Діткнений так великим горем складаю на отсім місці щиру подяку тим всім, котрі в часі мого нещастя висказали своє співчуття чи то телеграмами чи листами. Щире Спасибіг Впр. Отцю канцлерові А. Пикові за уділення Покійній Найсвятіших Тайн, за відслуження похоронного чину та за прощальне слово. Рівнож дякую Всч. Отцеві Ґреськові за відслуження панахиди та рівнож за прощальне слово.

Щира подяка п. Іванові Боресевичові, Михайлові Головатому і Мих. Нісевичеві за поміч у всіх справах, получених з моїм нещастям. Дальше дякую тим всім моїм приятелям, що надіслали вінки і цвіти. Рівнож дякую пані В. Рутецькій і пані А. Ваґнеровій, пп. Романові Слободянові, д-рові Володимирові Ґалановi і Теодорові Свистунові за прощальні промови.

Дякую п. дякоучителеві В. Коцюбинському, тов. Союз Українок, тов. Укр. Американських Горожан, тов. Любов, Злученим Орґанізаціям міста Філядельфії, тов. Горожанок, тов. ім. Басарабової, Молодечому тов. Юкр. Колчюр Сентер, тов. ОДБУ Комітетові Оборони Лемківщини і всім українкам і українцям, котрі явилися так численно на похороні. Рівнож дякую всім тим, котрі замісць вінків і цвітів зложили свої жертви на Жіночу Долю і на Рідну Школу, які то інституції Покійна бажала піддержати. Передовсім дякую щиро всім тим, котрі прибули з подальших сторін, щоби віддати Покійній останню прислугу.

Дякую Вп. панам редакторам українських часописів за поміщення посмертної згадки. Дякую п. Казис Відікавсказ за написання і післання посмертної згадки до литовського часопису, пп. М. Ільковому і А. Яремкові за згадку в американських часописах.

Дякую загально всім, котрі спішили в часі слабости Покійної і в часі похоронів з розрадою і помічю. Нехай Всевишній хоронить їх від подібного випадку.

Михайло Рибак, муж.

(Огол.)

Коли чоловік відпочиває.

— Куме! Чи ви коли дома віддихаєте?

— Та як пообідаємо, то вона на часок або й на два засне.

— Хто вона?

— Та жінка моя.

— Та бо я не про жінку, а про вас питаю, чи ви коли віддихаєте?

— Та звісно, що як жінка спить, то тоді я і відітхнути можу.

4. вер. Кушнір

нокровність. Відіпняв ремінь і хотів ним звязати молоду жінку. Хуан д'Естреля кинувся їй на рятунок. Та хвилиночка й він лежав уже на землі, безсилий, а стерегли його кількох вояків. Смертельну тишину перебив командант.

— Хуане д'Естреля — відізвався холодно — ти втік із війська. Ти згинеш — як дезертир. А ви, що йому помагали, хто ви й не булиб, заплатите за те вашими головами.

Цікаве, що ці слова не зробили на мене сильнішого вражіння. Я думав лише про Хуана та його жінку. Дольорес, під сторожею двох вояків, стояла наче приголомшена, непритомна з болю. Хуана вивели перед хату.

— Слухай! — відізвався до нього капітан — даю тобі ще одну нагоду для рятунку. Маєш зійти вділ цією стежиною — ми будемо стріляти до тебе як ти втікатимеш, наче в лиса. Коли не вбємо тебе, заки ти збіжиш наділ, будеш вільний!

Хуан нічого не відповів. Тимчасом вояки порозставлялися довкола, із крісами, готовими до вистрілу.

— Щож, утікай! — настоював капітан.

— Дайте мені бодай ще розпрощатися з жінкою — прошептав.

— Втікай, кажу тобі! — повторив капітан, попихаючи його до стежки.

Дезертир перехрестився, махнув рукою жінці на прощання та пустився до стежки. Ледви пробіг кілька кроків, роздалися вистріли... капелюх зірвали йому кулі... одначе Хуан біг спішно далі.

— Нездари! — скрикнув капітан. — Він готов нам утекти!

Схопив мерщій кріс, прицілювався довго... роздався вистріл і Хуан д'Естреля, ранений смертельно, впав на землю... тіло спадало по каменюках, вкінці впало розтріскане на сам діл.

Із переляком гляділи ми на цю жахливу сцену.

Нараз із нечевя роздався голосний вистріл позаду нас. Дольорес, про яку вояки на хвилиночку забули, із димлячим револьвером у руці стояла над капітаном, що лежав на землі. А заки вояки отямилися та вспіли роззброїти її, приклала дуло револьвера собі до скрані та з божевільним усміхом потягла за язичок.

Я із переляку втратив притомність.

— — — — — —

Пробудився я в якійсь тісній комірці.

— Де я? — спитався я вояка, що саме ввійшов.

— Серед карлістів — відповів і вийшов, оставляючи мене самого.

Кілька годин пізніше повели мене разом із моїм провідником перед ґенерала. То був порядний чоловік, треба це йому признати. Розпитувався нас подрібно про все, та сказав відставити під ескортою до кордону. На другий день вечором знайшовся я вже назад у Банєр де Лішон.

Та від того часу, стільки разів почую про війну, перед очима стає мені це гарне лице Дольорес, розстріскане від кулі, те тіло молодого дезертира, що скочувалося по камінюках у проваллю — та це місячне сяйво, що осяювало цю траґедію.

(Переклав М. Н.).

Подорож до
СТАРОГО КРАЮ
новими, поспішними, модерними моторовцями
ПІЛСУДСКІ І БАТОРИ
Найближчі відпливи з Ню Йорку
10 і 15 вересня, 6 жовтня
Лише туристична і третя кляса.
Голосіться до місцевих аґентів або до:
GDYNIA-AMERICA LINE,
32 PEARL ST., NEW YORK, N. Y.

Колись було більше дурнів.

— Війся Бога, Настуню, таж я в двацять четвертім році повдовіла, а в двацять пятім знову вийшла замуж. А ти кінчиш уже 25 і ані руш...

— О, дорога мамцю! Давніше було більше дурнів, а тепер їх дуже мало...

ЗАЛІЗНІ ВЕРШНИКИ.

В часі визвольних змагань в наддніпрянській Україні велися бої здебільшого вздовж залізних доріг, по містах та містечках, що були важними гніздами ворожого опору.

Хто добув залізничу лінію, або якусь вузлову стацію, цей таким чином добував власне цілу частину краю.

Ворог, що втратив залізницю або місто, мусів негайно відступати.

Тодішня війна мала своєрідний характер, куди інший, ніж фронтова війна. Головними прикметами тодішніх боїв були швидкість і ненадійність.

У таких умовинах велику ролю відогравали панцирні самоходи та поїзди. Наша армія не мала їх багато, проте по геройськи використовувала те, що мала.

З цього приводу траплялися іноді просто неймовірні подвиги.

Не було, як сказано, багато справжніх „панцирок" та панцирників, одначе наші вояки радили собі, як тільки могли.

Частенько, на борзі, робили зі звичайних паротягів „панцирки" і на таких доривочно зладжених машинах пускалися в бій.

Заганялися вони навмання десятки кільометрів у ворожі райони й без ніякої допомоги дуже часто добивалися великих успіхів.

Аж згодом боротьба наших панцирників та панцирних поїздів ставала більш зорганізована, більш плянова.

Тоді стали користуватися справжніми панцирниками.

Дуже часто їх добували у ворога. Такі добуті в ворога панцирні поїзди, це відома „Черепаха", „Вільна Україна" „Хортиця" й і.

Таксамо і панцирники, що „воювали" на звичайних шляхах, були зпочатку дуже простенькі.

Підчас боїв за Центральної Ради, зимою 1917. р. Київські Січові Стрільці брали до бою звичайні вантажні самоходи, що замісць сталевих панцирів мали... околоти соломи. Тай вони зробили свою службу...

Знавцем боротьби на панцирниках був у Січових Стрільців молодий старшина Турок. Родом із Тустанович під Бориславом, 16-літним хлопцем він відійшов з бориславською сотнею УСС на фронт. Служив при скорострілах, брав участь у всіх найбільших боях і був декілька разів ранений. На Лисоні попав у московський полон. Опісля вступив до Київських Січових Стрільців і дослужився там старшинського ступня як бувший десятник УСС.

У початках визвольних змагань він відразу вибився поруч Черника та Загаєвича на першого очайдуха. Добував своїми панцирниками вулиці Києва, Бердичева, Проскурова, Жмеринки — скрізь із великими успіхами.

У вуличних боях він мав свій спосіб боротьби. Заїздив панцирником під камяницю, повертався задом і подаючись із ним узад, ударяв цілою сию в браму. Брама розвалювалась і вхід до камяниці стояв отвором. Таким способом добував вулиці та очищував місто з ворога.

Підчас загального наступу на Київ, влітку 1919 р., сотник С.С. Турок на панцирнику „Черник" ударив на Проскурів. Цей наступ зробив він сам без ніякої іншої допомоги, тільки своєю дивізією панцирників. Заняв головну проскурівську вулицю, випер звідтіль ворожу бриґаду й негайним ударом заняв за якої пів години ціле місто.

ЩО ЩЕ НЕДАВНО БУЛО ЗАБОРОНЕНЕ.

Щораз то нові заборони, які видають усякі уряди для своїх громадян, всякі дивоглядні обмеження та закази. пригадують одному паризькому журналістові, як то було давніше. Коли нині пємо каву із свіжими булочками, не повиримо, що колись кава та свіжі булочки були — заборонені. Т. зв. „молочний хліб" відкрила кухарка Марґарети Медічі, жінки Генриха IV. У році 1603. сам парлямент мусів занятись винаходом кухарки і радити над розсолом білого хліба. Покликали знавців і знавці рішили, що білий хліб шкідливий для здоровля. Хліб заборонили. І з кавою було не інакше. Ляндграф Гессенський видав у справі кави едикт, де стояло чорне на білім, що „кава задовольняе язик, але вона не тільки не продовжує життя, а то скорочує". Хто пив каву, платив кару 10 талярів, або сидів 14 днів в арешті. Едикт з 1781. р. ще підвищив цю кару. У XVI. віці заборонювали суворо курити тютюн. Називали його „сухим" або „табаковим" пянством. У Ганновері за куренна діставали громадяни вязницю на хлібі і воді або й сиділи три місяці у твердині. Хто повідомив поліцію про курця, діставав 25 талярів нагороди, з тим, що імя доносця залишалось у тайні. Ще в першій половині минулого віку не вільно було в Ганновері та Гамбургу курити на свіжому повітрі; в Ганновері тому, що боялись пожежі, а в Гамбургу тому, що „дим з тютюну занечищує прохід для дам". Згодом гамбурзька влада заборонила курити на вулицях папіроски, дозволюючи на люльки. Пруський король Фридрих І. окремим едиктом заборонив носити мягкі нічні капці тому, що „від того терплять шевці, які тратять шматок хліба". Хто носив капці, попадав до вязниці, де накладали йому на шию ланцюг, а громада платила за такого одного тихолаза 200 дукатів гривни до рекрутської каси. Коли в 1772 р. пруський міністер Цедліц хотів увести до народних шкіл ґеографію, то цьому спротивилась военна влада тому, що знання ґеографії може причинитись до збільшення дезертирства в армії. Не інакше було і з предметом писання в народних школах. Піднеслись голоси, що коли всі навчаться писати, тоді урядовці не зможуть дати собі ради із скаргами, які напливатимуть до урядів, а дівчата будуть писати любовні листи. Оце останнє побоювання справдилось тільки частинно.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

Г. Н., Ню Йорк. — Ось Вам бажане Вами вияснення: В 17. числі філядельфійського „Дніпра" (з 1. вересня 1936) надрукована коротенька стаття п. з. **„Київ, чи Києв?"** Написав цю статтю прот. П. Корсуновський. У тій статті знаходимо таке речення: „В українських часописах Америки і Канади чомусь завжди вживається „Києв", так вживає і щоденник „Свобода", лише в статтях п. Евгена Онацького я доглянув „Київ". Отже в одній і тій самій ґазеті пишеться двояко: і „Києв" і „Київ".

Передовсім треба ствердити факт, що „Свобода" **ніколи** не пише „Києв", але „Київ". Де, коли і в якім числі нашого щоденника о. Корсуновський подибав слово „Києв", цього ми не второпаємо.

Автор надрукованої в „Дніпрі" статті хоче, щоб усі українці говорили й писали: „Я був у Київі", „я піду до Києва". Це засаднича помилка, якою поправила дуже влучно редакція „Дніпра" в своїй замітці під статтею о. Корсуновського. У тій редакційній замітці є теж наведені приклади з Шевченка й Огієнка, котрі повинні направадити отця протоєрея на добру дорогу.

Каже о. Корсуновський: говоримо „Андріїв син", „Матвіїв маєток", отже треба говорити (і писати) „Київ город", або коротко „Київ". Це воно справді так, але о. Корсуновський забуває, що ніякий українець, що знає свою мову, **ніколи** не скаже і не напише: „Андріїва дочка", „Матвіїва жінка", але „Андрієва дочка", „Матвієва жінка". Таксамо кажемо: „Ковалів син", „ковалева дочка". З тої причини треба теж говорити і писати „Київ" (напр. Києва сестра Либедь, іду до Києва).

Пень слова „Київ" є „Києв" (так у нас давніше це слово вимовляли й писали і так тепер його вимовлюють Москалі, але пишуть „Кіев"). Закон живої української мови постановляє, що другий склад слова „Києв" (цебто „єв") тому, що він закритий (має на кінці шелестівку), перезвучується на „ів" (це так званий в українській мові закон ікання, від якого не має ніяка інша слов'янська мова).

Слово „Київ" відміняється в однині так: 1. відмінок Київ, 2. Києва, 3. Києву (не Києві або Києвові), 4. Київ, 5. Києве, 6. Києвом, 7. в (на, при) Києві.

Ще одна заввага: о. Корсуновський пише: „Вже терпцю не хватає". Це з московського „У меня не хватаетъ терпѣнія". Українці кажуть: Вже терпцю бракує (не стає, не достає).

А ще одно: леґендарним основником Риму був Ромуль, а не Ромун.

ДО КРАЮ
РОШІ
ПЕРЕСИЛАЄМО В ДОЛЯРАХ І ТЕЛЕҐРАФІЧНО ДО ВСІХ ЧАСТЕЙ СВІТА, СКОРО І ДЕШЕВО.

- Продаємо шифкарти на всі лінії до краю і з краю до Америки.
- Полагоджуємо всі краєві справи дешево і після прав краєвих.
- Продаємо і вимінюємо доми і фарми і полагоджуємо всі тутешні справи реальностей.

В кождій справі просимо кождого Українця в Америці удаватися в повищих справах до свого українського бюра котрого властителем від 20 літ є Антін Пашук. Адреса така:
ANTHONY D. PASHUCK
322 N. 8th Street Philadelphia, Pa.

ОДИНОКА ПАМЯТКА.

— Я так дуже цінив вашого покійного чоловіка, що рад би мати по ньому якусь памятку.
— Дуже прошу.
— А що небіжчик оставив?
— Нічого, крім мене та троє дітей...

ЗЛОБНА.

— Чи ти припадково не хора?
— Що значить хора? Глупе питання!
— Бо я саме прочитала в ґазеті, що „здоровля — це краса".

ІСПИТ ГОРОЖАНСТВА.

(Чотирнацята стаття про горожанство та натуралізацію).

Непевність переходу при горожанських допитах здержує багато імігрантів від натуралізації. Колись переслухання аплікантів на горожан переводив суддя при отвертім суді, але тепер у багатьох випадках так не водиться. Тепер апліканта та свідків переслухує натуралізаційний екзамінатор, зовсім приватно, значить у кімнаті, де нікого посторонього нема. Коли екзамінатор переконається, що аплікант відповідає на всі вимоги, поручає його на горожанина, а в противнім випадку каже аплікантові зголоситися другим разом. Після рекомендацій аплікант мусить ставати перед суддю в отвертім суді та зложити присягу, але хоч суддя має право ставити питання, він це дуже рідко робить. Лиш у стейтових судах апікант мусить бути переслуханий в отвертім суді, але він може подавати петицію до федерального суду замісць стейтового, коли бажає оминути таку процедуру.

Часто можна почути фанатичні оповідання про те, як тяжко приходиться переходити іспит. Це правда, що донедавна у певних округах ставлено аплікантам смішні питання та „злобні запити", як: „Скільки зірок має 25-центова монета", „Як високий є монумент на горі Бонкера", або „Скільки підніж має конституція", але федеральний уряд видав наказ, щоб таких питань нікому не ставити. Допити роблять у тій цілі, як каже закон, щоби провірити, чи кандидат надається на американського горожанина. Переслухання апліканта та зізнання свідків мусять виказати:

1) Що аплікант мешкає у Злучених Державах щонайменше пять років, а в даному повіті шість місяців. 2) Що говорить англійською мовою та може підписатись. 3) Що є людиною доброго морального характеру. 4) Що обзнайомлений з основними даними про уряд Злучених Держав та вірить у засади конституції Злучених Держав.

Його власне та двох свідків зізнання це вистарчальний доказ пять-літнього перебування в цьому краю. Знання англійської мови провіряється само собою підчас відповідей на питання при іспиті, котрий, за законом, мусить бути устний.

Добрий моральний характер апліканта основується на тім, яка його минувшина та відношення до своєї родини, сусідів та громади. Наприклад, чужинець, котрий покинув родину або має нерозведену жінку у старім краю та діти, а „нову родину" в цьому краю, або якщо був засуджений за каригідні вчинки в часу пятьох років перед внесенням аплікації, не буде вважатись людиною доброго морального характеру та не буде допущений до горожанства. Аплікант, котрий веде бездоганне життя, повинується законам, працьовитий, як теж виконує свої родинні повинности, може сміло старатися про горожанство.

Наостанку це іспит, чи аплікант знає про принципи американського устрою. Недавно видані інструкції натуралізаційним екзамінаторам наказують їм, щоб звертали пильну увагу на вік та фізичний стан апліканта, його походження й освітні можливости, які були йому доступні як тут так і в старім краю. Йому звичайно ставлять кілька простих питань про федеральне, стейтове і льокальне правління, та можуть питати про деякі важніші події з американської історії, як теж про обовязки та відповідальність, які лежать на американських горожанах. Є такі справи, про котрі кожний всеодно повинен знати, хочби не було таких іспитів.

Подавляюча більшість аплікантів легко переходить іспит горожанства. Тільки майже одного на сто відкидають, та багато з них з браку доказів про моральний характер ніж через незнання відповідей про американський устрій. Людина, котра бажає стати ситизеном, може набути потрібне знання через невелике систематичне навчання.

ФЛІС.

Хто підготовляється до натуралізації, дістане звиш сто зразкових питань і відповідей про горожанство, з книжечки на 64 сторін „Як стати горожанином Злучених Держав", яку видало Чужомовне Інформаційне Бюро, 222 — 4 евеня, Ню Йорк, та продає по ціні 25 центів за примірник.

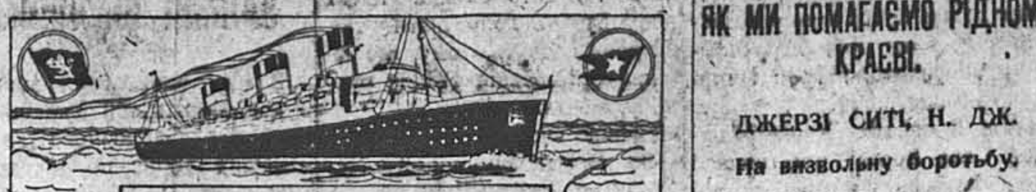
РЕВМАТИЗМ ЗДЕРЖАНИЙ УПРОДОВЖ 48 ГОДИН.

Новий лік нюйорського лікаря приносить щастя тисячам. — Протавляє ревматичну докучливість зо спини, з суглобів і з мязів.

БОЛІ ПРОМИНАЮТЬ ЗВИЧАЙНО ПЕРШОГО ДНЯ.

Отрути у вашій крові спричинюють ревматичні болі, задеревілість та напухлість і не дають вам свобідно рухатися без докучливих болів. Щоби полекшити свої страждання, ви мусите увільнити свою кров від отрут! Ця докторова нова медицина робить це швидко. Не має в собі дурману — безпечна для молодих і старих; не чинить небезпеки серцю. Називається цей лік BARUVACOL і ви можете спробувати його на отсій ресептній пропозиції: Витніть отсе оголошення і зашліть його почтою враз з вашим назвищем і адресою до: Atkins Laboratory, 44 East 63rd Street, New York City. (Можете теж прийти особисто). Грошей не посилайте. Заплатіть почтареві $1.85 і кілька центів за доручення (C.O.D.), коли він принесе вам Барувакол. Уживайте його дві доби (48 годин). Як не почуєте полекші, то незужитий лік звернїть, а ми вам відішлемо ваших $1.85. Пощо терпіти ще один день? Години: 10 до 4.

(Svoboda)

НА УКРАЇНУ

ЗА МЕНШЕ НІЖ 7 ДНІВ

QUEEN MARY

царицю всіх морей; будівельне чудо. Незрівнані кабіни третьої класи і всякі публичні кімнати.

Відпливає з Ню Йорку через Шербург: 9-го і 23-го вересня, 7-го жовтня

BERENGARIA 12. вересня, 1. жовтня — AQUITANIA 2. і 17. вересня

А також модерні моторові кораблі через Гавр

BRITANNIC 19 верес. і 17 жовт. — GEORGIC 5 верес., 3. жовт.

По ближчі інформації вдавайтеся до місцевого агента або до:

CUNARD WHITE STAR

25 BROADWAY, NEW YORK, N. Y.

НОВІ КНИЖКИ З КРАЮ

Д-р Шухевич Степан: ГІРКИЙ ТО СМІХ. Воєнні оповідання	$ .85
Полянич, Б.: КІМНАТА З ОДНИМ ВХОДОМ, сензаційна повість	.50
Полянич, Б.: ТОВАРИШІ УСМІХУ, сензаційна повість	.40
Мродовець, Д.: ГАЙДАМАКИ, в двох томах	1.00
Гоголь, М.: СТРАШНА ПОМСТА та інші оповідання з передмовою М. Голубця	.50
Радич, В.: МАКСИМ ЗАЛІЗНЯК, в двох томах	1.00
Чайковський, Андрій: ЗА НАЖИВОЮ. Повість з галицького селянського життя	.50
Турянський, Осип: СИН ЗЕМЛІ, в двох томах	1.00
Горишівський, П.: ПІД ПРАПОРИ ХМЕЛЬНИЦЬКОГО	.50
Будзиновський, В.: ГРЕМИТЬ. Історична повість	.50
Самчук, Улас: МАРІЯ, хроніка одного життя	.50
Голубець, Микола: ГЕЙ ВИДНО СЕЛО. (Нарис	.50
Журба, Г.: ЗОРІ СВІТ ЗАПОВІДАЮТЬ з післясловом М. Голубця	.50
Косач, Юрій: СОНЦЕ В ЧИГИРИНІ. Повість про декабристів на Укр.	.50
Павло, Свій (Свенціцький): СТЕПОВІ ОПОВІДАННЯ	.50
Верн, Жуль: ЗАМОК У КАРПАТАХ	.40
Островський, В.: ЗА ГРОШЕМ. Оповідання	.50
Голубець, Микола: ЗА УКРАЇНСЬКИЙ ЛЬВІВ. Епізоди боротьби XIII—XVIII. в.	.25

"SVOBODA,"

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

ШИФКАРТИ

на найбільші та найскорші кораблі на всі пристані і до всіх країв. Виготовляємо всі документи, потрібні до подорожі — пашпорти, візи, пермітм, афідевіти, петиції, і тому наші пасажири не мають клопотів в дорозі.

ДОЛЯРИ посилаємо до всіх країв ПОСПІШНО і ТЕЛЕГРАФІЧНО і виплачуємо на останній почті під повною гарантією ПОМАГАЄМО нелегальним легалізуватися відповідно до нових законів.

ПОЛАГОДЖУЄМО СТАРОКРАЄВІ СПРАВИ відповідно до теперішніх обовязуючих законів в краю. Контракти, повновласти, акти дарування, довжні скрипти і всі інші документи.

Продаємо ДОМИ та ріжні бизнеси по дуже приступних цінах. Голосіться у всіх справах до нашого НОТАРІЯЛЬНОГО БЮРА по совісні поради та ретельну обслугу.

S. KOWBASNIUK

277 E. 10th STREET, (між 1-ою і Евеню А), NEW YORK, N. Y.

ЗАВЖДИ

Найкраща услуга вимагає в кождій дрібниці особистої уваги. Таким чином ніякої подробиці не переочиться і не занедбається.

Ще від 1900 року гаслом цеї фірми є: дати кождій родині особисту увагу й заінтересування — завжди.

STEPHEN J. JEWUSIAK & SON
FUNERAL DIRECTORS

7 Morris St., Jersey City — Phone: Bergen 4-5989

34 E. 25 St., Bayonne — Phone: Bayonne 3-0540

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ.

На визвольну боротьбу.

З нагоди 25-літнього ювилею подружого життя гром. Андрія і Катерини Коблан зібралися в них 16. серпня їх знайомі, щоб зложити їм щирі побажання. Підчас гостини приявні гості згадали також про Рідний Край, а згадали про нього своїми жертвами на визвольну боротьбу. Збіркою занялася членкиня У. Ч. Хреста ОДВУ, Євдокія Волошин. Жертвували: А. і Катерина Коблан, В. і Анастасія Решітник та Юстина Левицька по $4; С. і Євдокія Волошин, С. і Марія Костів, Т. і Текля Якимчук та П. й Катерина Чопик по $3; Марія Готра, Марія Трусевич і В. Юрків по $1. Разом зібрано $27. Згідно з бажанням жертводавців ту квоту розділено в той спосіб, що $10 передано п. П. Задорецькому на українську радіопрограму, а $17 переслано через Обєднання на визвольну боротьбу.

—o—

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

Замісць квітів на могилу бл. п. Анастасії Рибакової.

Померла А. Рибакова і полишила по собі глибокий жаль не тільки в нашій громаді, але й серед цілої нашої іміграції. Щира народня робітниця, велика патріотка, якій лежало на серці добро рідного краю і рідного народу. Для нього присвячувала вона свою працю, свої сили. А найбільше працювала для українського жіноцтва. Вона обстоювала права жінки і бажала, щоб жінка культурно і просвітно станула нарівні з мужчиною. В своїх бесідах, з якими виступала при ріжних нагодах, закликала жінок до організації, до участи в громадськім життю, до спільної праці на народній ниві. Як високо оцінило громадянство її працю, можна судити по щедрих жертвах, які зложили учасники похорону на народні цілі.

А то крім вінків на домовину зложили по $5: У. А. Горожанки, З. У. А. Організації, а $2 М. К. Кружок. Замісць квітів на могилу зложив $10 В. Костецький, а по $5: Р. Слободян, Качмарчук; по $2: пані Вагнер, д-р Галан, В. Рутецька, Насевич, Сивуляк, Шмаида; по $1: Дембіцька, Яремова, Качур, Корнат, Кодтун, Козачишин, Абрагамовська, Дзядів, А. Шопа, Г. Слободян, Борисевич, Дзядик, Кирилюк, І. Заяць, Грицишин, Богера, Лесюк, Жмутин, Шевчук, О. Стасюк, Матолич, Ткач, Маледевич, І. Пеленський, Є. Слободян, Ф. Дубас, Палмер, А. Мельник, Головата, Рибак, О. Штогрин, П. Борисевич, П. Потучко, М. Потучко, Рудакевич, Кісь, Чопик, Шагала, Бабяк, Е. Рій, М. Рутецька, Крупчин, Е. Слободян; по 50 ц.: А. Дубас, Стрижак, Олійник, Кулька, Пилипів, Гуриньовська, Романів. Разом зібрано $90.50, які вислано по половині на „Жіночу Долю" і Рідну Школу, як було заповіджено.

О. Ш.

—o—

РОЧЕСТЕР, Н. Й.

Замісць вінка на могилу.

Сумно діткнула нас вість про смерть бл. п. Анастасії Рибакової. Ми мали нагоду пізнати Покійну, як вона гостила в нас минулого року, перебуваючи між нами кілька днів. Була це талановита організаторка, знаменита бесідниця і горяча та щира наша патріотка. Членкиці Союзу Українок, від. 6, згадали на місячних зборах дня 18. серпня Покійну теплим словом, пошанували її память повстанням з місць і ухвалили замісць вінка на могилу вислати $10 на підмогу жіночого часопису „Жіноча Доля". Гроші вислано до краю через Обєднання.

Анна Мазурик, секр.

ФАРМИ В СТЕЙТІ НЮ ДЖЕРЗІ

35-АКРОВА гарна ФАРМА, при добрі дорозі, земля чорна, ліс, овочевий сад, гарний дім на 8 кімнат, дуже добре забудування, машинерія, корови, кури, безпроц. Ціна $4,500, виплати $1,500.

5-АКРОВА гарна ФАРМА при головній дорозі, земля чорна огородова, овочевий сад, потік, дім гарний на 6 кімнат, стайня і курники, всі забудування майже нові. 350 курей. Ціна $3,750, виплати $1,500.

10 АКРІВ при ГАЙВЕЙ, великий фронт, гарний будинок з РЕСТОРАНОМ з цілим найновішим урядженням, знамените місце на газолінов устацію і для туристів, з важних причин мусить властитель продати. Треба вплати $1,000.

50-АКРОВА ФАРМА і ГАЗОЛІНОВА стація враз з Лонч-румом при Гайвей, 8-кімнатний дім, забудування, ліс, ріка, великий овочевий сад. З важних родинних причин продається за $3,750, потреба вплати $1,500. Не оминіть цеї нагоди.

Огляньте повищі місця, а переконаєтеся, що це за дешевости.

Маю кілька дуже добрих більших фарм загосподарених, котрі можна набути дуже дешево.

Голоситься до: 204,-

TONNELE FARM AGENCY,

151 Tonnele Ave., Jersey City, N.J.

ЧИМСКОРШЕ ДО ПАЛЕСТИНИ!

Жидівська Телеграфічна Агенція накликає, щоб жидівські еміґранти всяких категорій їхали до Палестини найпізніше у вересні. Опісля туди не буде можна дістатися. Видно, що Велика Британія буде таки примушена арабами припинити наплив жидів до Палестини.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ПОТРІБНО ДЖАНІТОРА

до 8-фамілійного апартаменту. Помешкання на 4 кімнати. Треба платити малий рент. Голоситься: 208
174 — 12th STREET,
JERSEY CITY, N. J.

ПОТРІБНО ДІВЧИНИ,

яка хотіла б навчитися кушнірського ремесла (Fur Finishers). Голоситися треба: 208-13
343 AMSTERDAM AVENUE,
(близько 76-тої вулиці)
NEW YORK CITY.

БЕЗДІТНИЙ ВДОВЕЦЬ

пошукує ЖІНКИ, або старшої дівчини, до заряду дому. Голоситися на адресу: 208-10
A. M.,
624 Brayn Street, Allentown, Pa.

ПОШУКУЮ ЖІНКИ

САМІТНОЇ або ВДОВИ без дітей, як СПІЛЬНИЧКИ до БИЗНЕСУ, який проваджу вже 5 років.

По більше інформацій прошу писати, або особисто голоситись до: 208,13
THOS. FELENCHAK
649 EAST 13th STREET,
NEW YORK, N. Y.

Д-р МИХАЙЛО ЯНКОВИЧ
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР-ХІРУРГ
Урядові години:
Від 1—3 пополудні і від 6—8 ввечір. В неділі згідно з умовою.
718 SO. 17th ST., NEWARK, N. J.
(near Springfield Avenue)
Tel. Essex 3-4468.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ і АКУШЕР
321 E. 18th STREET,
between 1st and 2nd Avenues,
NEW YORK, N. Y.
Tel. GRAMERCY 5-2410.
Урядові години: рано від 10 до 12, ввечір від 6 до 8, а в неділі рано від 10 до 12.

ЧОЛОВІЧІ І ЖІНОЧІ НЕДОМАГАННЯ

ЛІКУЮ МОДЕРНИМИ МЕТОДАМИ. ВДОВОЛЯЮЧІ Й ШВИДКІ ВИСЛІДИ.

Порадьтеся д-ра Зінса в лікуванню крови, шкіри і нервових недуг, катару й хронічних боляків, нервів і загального ослаблення, шлункових і кишкових недуг, гемороїдів і інших відходових забурень, що справляють біль та недогідність, люмбаґа, сітиаки, невральгії, запалення нервів (нюрайтіс) і хронічних ревматичних станів, носа, горла, легенів, віддихових недуг, печінкових забурень і інших чоловічих і жіночих недуг, а коли ви не розумієте, порадьтеся довірочно мене: я вам усе виясню.

Мої ціни умірковані.

Екзамінація крови, лябораторні досліди, проміні X (екс), сировартка і вприскування щеплення.

DR. L. ZINS
Поверх 25-літня практика.
110 East 16 ST. N. Y.
(між 4-тою Евенею й Ірвінґ Плейс)
ГОДИНИ: від 9 рано до 8 ввечір. В неділі: від 9 рано до 3 пополудни.
ГОВОРИМО ПО УКРАЇНСЬКИ.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ
129 E. 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel. Orchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 PROSPECT AVENUE
(cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y.
Tel. Ludlow 4-2568.

СВІЙ ДО СВОГО!
Одинокий український погребник в околиці Перт Амбой і Картерет, Н. Дж.
SAMUEL P. KANAL,
433 STATE ST., cor. WASHINGTON
PERTH AMBOY, N. J.
Телефон: P. A. 4-4646.
Чемна обслуга. — Умірковані ціни.

БЛИЗНЯТА ТАРЗАНА. (100)

Коли оброслі шерстю руки обняли білих хлопців і потягнули їх за собою, Дік і Док не знали, що на це робити. З надмірного зворушення, яке вони мали того дня, ніхто з них уже не був всилі навіть крикнути. Автім до кого кричати? Всі чорні, включаючи Юкунду і Буляґю, були заняті боротьбою.

Дік звернув свої очі вгору і зжахнувся. Щойно тепер він побачив, що ці довгі, волохаті руки, що ззаду їх охопили своїми обіймами, належали до великих малп. Малпа, що держала Діка наче немовля, глянула на нього і щось пробурчала. Дік чув по обіймах, що сила в малпи така велика, що шкода навіть пручатись. Одно потиснення — і йому кінець.

Док починав теж розуміти свою ситуацію. Вони врятувалися від канібалів, щоб сконати з рук малп. Малпи, схопивши їх під паху мов іграшки, почали втікати в глиб нетрів. Скоро перед ними зникло ціле побоєвище. Увігнавшись поміж дерева, малпи одним скоком опинилися на галузях. Перескакуючи з галузи на галузь, вони мчалися далі, все далі й далі.

В Доковій голові почали родитися найдивачніші гадки. „А може, думав він собі, малпи не вбють нас, а вкрали нас на те, щоби присвоїти собі? Може за якийсь час такого пожиття ми станемо такими, як був Тарзан?" Одначе в другий момент Докові приходила чорна гадка, що малпи тягнуть їх у своє леговище, щоб там з церемонією вбити.

— Маєш доляра?
— Маю.
— Положи його тут.
Положив.
— Добре. Тепер я ставлю свого доляра також і задаю тобі питання — дуже просте. Як твоя відповідь буде потакуюча, тоді береш собі оба доляри, а як відмовна, то я їх беру. А може ти вже знаєш цю штуку?
— Ні.
— Дякую. Оба доляри мої.